

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่ จากประชากรที่เป็นครู คณะกรรมการนักเรียนในโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา 2553 และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารของโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ หัวหน้าฝ่ายปกครองนักเรียน ตัวแทนครู (หัวหน้ากลุ่มสาระวิชา) ตัวแทนนักเรียน (ประธานคณะกรรมการนักเรียนและประธานสภาวัดนักเรียน) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านบริหารงานงานปกครองนักเรียน) หัวหน้างานส่งเสริมความประพฤติ นักเรียนนักศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (สภาวัดนักเรียน) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับ คณะครู คณะกรรมการนักเรียนโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ฉบับที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

สภาพปัญหาและแนวปฏิบัติในการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ด้านการวางแผนงานปกครองนักเรียน ครูและคณะกรรมการนักเรียน ส่วนใหญ่ เห็นว่า มีการจัดทำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน โดยมีตัวแทนของครู นักเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการและมีการเผยแพร่ ให้ครู นักเรียน และ ผู้ปกครองได้รับทราบ ในส่วนที่ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ และไม่แน่ใจว่า ฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ ทำตารางปฏิทินการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองตาม แผนปฏิบัติการของโรงเรียนทันเวลาทุกภาคเรียน ส่วนปัญหาของการวางแผนงานปกครองนักเรียน

พบว่า การวางแผนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ชัดเจนขาดการประสานงานของฝ่ายต่างๆ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน โครงการ แนวปฏิบัติในการบริหารคือ ต้องมีการจัดทำแผนงานร่วมกันทุกฝ่าย และมีการชี้แจงแผนงานให้ทุกคนรับทราบและเข้าใจ ตรงกัน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน โครงการ ที่จะดำเนินงานในโรงเรียนและชี้แจงให้ทุกฝ่ายรับทราบ

ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน ครูและคณะกรรมการนักเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน และมีการรายงานผลความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ในส่วนที่ครู คณะกรรมการ นักเรียน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ และไม่ทราบว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ การเชิญ วิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน และการประเมินผลงานปกครองนักเรียนแล้วนำมาจัดทำ สารสนเทศงานปกครองทุกภาคเรียน แนวปฏิบัติในการบริหารคือ ต้องศึกษาขอบข่ายงานปกครอง นักเรียนและระเบียบปฏิบัติให้ละเอียด จัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ อย่างชัดเจน มีการจัดทำระเบียบแบบแผนงานปกครองข้อและกรอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีการติดต่อ ประสานงานเพื่อดำเนินงานปกครองนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ครูและคณะกรรมการ นักเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยให้แก่ นักเรียนอย่างเหมาะสม มีการจัดครูที่ปรึกษาและอาจารย์หัวหน้าระดับควบคุมดูแลการทำกิจกรรม หน้าเสาธงอย่างเหมาะสมทุกวันมีการกำหนดให้มีครูเวรประจำวัน ดูแลนักเรียนตามจุดต่างๆ เช่น ประตูเข้า – ออก โรงเรียนเพื่อดูแลความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน มีการจัดคณะกรรมการนักเรียน หน้าชั้นบ้นที่นักเรียนที่มาโรงเรียนสายในแต่ละวันอย่างเหมาะสม มีการรวบรวม ประเมินผล การเข้าแถว และการขาดเรียนของนักเรียนเป็นรายวัน มีการจัดรวบรวมสถิตินักเรียนที่มาโรงเรียน สายและบ้นที่กไว้เป็นรายวันและรายสัปดาห์ มีการทำโครงการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ประชาธิปไตย มารยาทไทย ป้องกันโรคเอดส์ต่อต้านยาเสพติด บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดโฮมรูมนักเรียนทุกวัน มีการ นิมนต์พระสงฆ์หรือวิทยากรมาอบรมให้ความรู้และข้อคิดกับนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการมีการจัดประกวดห้องเรียนทุกภาคเรียน ในส่วนที่ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่าไม่ได้ ปฏิบัติ และไม่ทราบว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ การยกย่องชมเชยนักเรียนที่มี พฤติกรรมดีเด่น แต่งกายเรียบร้อยและกิริยามารยาทที่เรียบร้อยเป็นประจำทุกปี ส่วนปัญหาของ

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่านักเรียนบางส่วนขาดคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ การอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมของครูแตกต่างกัน และการเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่รุ่นน้อง แนวปฏิบัติในการบริหารคือ ต้องให้ครูทุกคนเกิดความตระหนักและร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน อย่างจริงจัง

ด้านการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ครูและคณะกรรมการนักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่า มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมประชุมพบปะผู้ปกครองเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกภาคเรียน มีการให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ และมีการกำหนดแนวทางในการลงโทษนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ในส่วนที่ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ และไม่ทราบว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ การกำหนดแนวทางในการลงโทษนักเรียนไว้อย่างชัดเจน การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนและเก็บรวบรวมไว้เพื่อดำเนินการแก้ไข ส่วนปัญหาของการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า ครูมีความร่วมมือและความตระหนักในการทำงานต่างกัน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนน้อย แนวปฏิบัติในการบริหารคือต้องมีการกำหนดแนวทางในการลงโทษนักเรียนอย่างชัดเจนและให้ถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน มีการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ครูและคณะกรรมการนักเรียน ส่วนใหญ่ เห็นว่า มีการสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันคิดจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การสนับสนุนให้นักเรียนฝึกพูดและแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนและหน้าเสาธงเวลาเช้าเป็นประจำ และมีการเลือกตั้งในโรงเรียน ในส่วนที่ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ และไม่ทราบว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้งทุกระดับร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น ส่วนปัญหาของการส่งเสริมประชาธิปไตย พบว่า กิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่นักเรียนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง ขาดการเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยจากโรงเรียนสู่บ้าน แนวปฏิบัติในการบริหารคือจัดให้มีการอบรมความรู้และปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้มากกว่านี้และจัดอย่างต่อเนื่อง ควรจัดกิจกรรมรณรงค์หรือเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยจากโรงเรียนสู่บ้าน มีการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตยในแผนการสอนทุกวิชาอย่างจริงจัง และชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียน ครูและคณะกรรมการนักเรียน ส่วนใหญ่ เห็นว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานปกครองนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายปกครองนักเรียน และได้นำผลการประเมินและการวิเคราะห์ งานปกครองนักเรียนไปใช้วางแผนปรับปรุงงานปกครองในปีต่อไป ในส่วนที่ครู คณะกรรมการ นักเรียน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ และไม่ทราบว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ คือ การจัดให้ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้ประเมินและวิเคราะห์ผลงานปกครองนักเรียน และการจัดทำ เอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียน ส่วนปัญหาของการประเมินผลงานปกครอง นักเรียน พบว่า นักเรียน และผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานปกครองนักเรียน เท่าที่ควร ขาดการประเมินที่ชัดเจน และรายงานผล แนวปฏิบัติในการบริหารคือ ต้องให้นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานและมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรายงานผลให้ทุกฝ่ายรับทราบ

สำหรับประเด็นที่มีครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียนเห็นว่าไม่ปฏิบัติ โดยมีคำร้อยละ สูงสุดคือ ขกย่อง ชมเชย ให้รางวัลครูฝ่ายปกครองดีเด่นที่ทำหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ รับผิดชอบอย่างยุติธรรม และประเด็นที่มีคณะกรรมการนักเรียนเห็นว่าไม่ปฏิบัติ โดยมีคำร้อยละ สูงสุดอีกประเด็นคือ นำผลการประเมินและวิเคราะห์งานปกครองนักเรียนไปใช้วางแผนปรับปรุง งานปกครองในปีต่อไป ซึ่งอาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์ไม่ดีหรือเพราะไม่มีส่วนรวมในเรื่อง นั้นซึ่งควรเสนอแบบให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปมาแล้วข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายได้ ดังนี้ การวางแผนงานปกครองนักเรียน ครู คณะกรรมการนักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่า

การวางแผนงานปกครองนักเรียน ได้จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของฝ่ายปกครอง ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องตามนโยบายของโรงเรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยมีการจัดแบ่งสาย งานและกำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานปกครองนักเรียนอย่างชัดเจน โดยมีตัวแทนของครูและ นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งเผยแพร่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียนให้ครูนักเรียน และผู้ปกครองได้รับทราบ การวางแผนงาน ปกครองเป็นการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เห็นเป็น รูปธรรมและมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้ทุกฝ่ายได้รับทราบและตระหนัก ถึงหน้าที่ของตนเองและนำไปปฏิบัติในแนวทางที่เดียวกัน ส่วนประเด็นที่ ครูผู้สอนและ คณะกรรมการนักเรียน ไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ การทำตารางปฏิทินการปฏิบัติงานของฝ่าย

ปกครองตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนทันเวลาทุกภาคเรียน และการปฏิบัติในเรื่องการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของฝ่ายปกครองไว้อย่างชัดเจน อาจเนื่องมาจากในแต่ละปีการศึกษานั้นมีกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำของโรงเรียนและกิจกรรมภายนอกซึ่งมักจะถูกสอดแทรกโดยมิทราบล่วงหน้า ส่งผลให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมบางอย่างถูกตัดออกไปหรือมิได้กระทำภายในแผนปฏิบัติการนั้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการอีกด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของณัฐพล เงินใส (2551, หน้า 56) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในการวางแผนปกครองนักเรียน ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการบริหารงานปกครองนักเรียน และชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเหตุผลในการปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับทางโรงเรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดทำแผนงานร่วมกับทุกฝ่าย และสร้างแนวปฏิบัติงานเพื่อเป็นบรรทัดฐานเดียวกันในการปฏิบัติงาน และเช่นเดียวกับการศึกษาของเดช สุธรรมปวง (2542, หน้า 53) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และก็พบว่า ในการวางแผนงานปกครองนักเรียนนั้น ได้มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน มีการกำหนด ระเบียบการลงโทษ โดยยึดตามระเบียบของกฎกระทรวงศึกษาธิการเป็นเกณฑ์ ส่วนในการจัดทำแผนงานปกครองนักเรียนนั้น ก็ได้มีการจัดทำแผน/ปฏิทินการปฏิบัติงานปกครองโดยคณะครูและนักเรียนมีส่วนร่วม รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบตามสายงานต่าง ๆ เช่นกัน

การบริหารงานปกครองนักเรียน ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน และรายงานผลความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ รวมทั้งประสานแผนงานและจัดกิจกรรมร่วมกับหมวด/ฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางานปกครองนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าฝ่ายปกครองนักเรียนเห็นว่าความสำเร็จที่แท้จริงของการบริหารงานปกครองนักเรียนนั้น ควรเกิดจากการมีส่วนร่วมดำเนินงานของทุกๆ ฝ่าย จึงเปิดโอกาสให้ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การเฝ้าระวังดูแล และการประเมินผล อันจะทำให้งานออกมาสมบูรณ์และประสบความสำเร็จ ส่วนประเด็นที่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียนไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ การเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างเหมาะสมตามแผนงานของฝ่ายปกครองทุกภาคเรียน และการจัดให้คณะกรรมการฝ่ายปกครองไปศึกษาดูงานตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความเชื่อว่าคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะให้ความรู้และการอบรมแก่นักเรียนด้านความประพฤตินักเรียนได้เอง จึงไม่เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้

ความรู้แก่นักเรียน ทั้งนี้ยังรวมถึงการนำคณะกรรมการนักเรียนหรือคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานด้วย ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเดช สุธรรมปวง (2542, หน้า 58) ที่พบว่า มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานปกครองตามแผนภูมิการบริหารงานของฝ่ายปกครอง มีการประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียน ขณะที่เจริญ กาละ (2542, หน้า 70) พบว่าในการบริหารงานปกครองนั้น ได้มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติร่วมกันของโรงเรียน ทั้งคณะครูและนักเรียน รวมทั้งผู้ปกครองได้รับทราบอย่างทั่วถึง เป็นการปกครองที่ร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีการยกย่องผู้ที่กระทำคุณงามความดีให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่า ได้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยให้นักเรียนอย่างเหมาะสม โดยจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานปกครองนักเรียนเป็นงานที่ต้องดูแลเกี่ยวกับระเบียบ วินัย คุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติของนักเรียนเป็นหลัก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมระเบียบวินัยให้นักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ส่วนประเด็นที่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียน ไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ มีการจัดทำบันทึกการประชุม อบรมนักเรียนในหอประชุมทุกครั้ง มีการจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจน การจัดให้มีการอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในเรื่องความมีวินัยในตนเอง และการนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดโครงการ / กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โดยส่วนใหญ่การประชุม อบรมนักเรียนในหอประชุมแต่ละครั้งเป็นลักษณะของการชี้แจงหรือแจ้งให้ทราบอย่างไม่เป็นทางการจึงทำให้ไม่ได้มีการจัดทำบันทึกการประชุมไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือบันทึกข้อมูลเก็บไว้อย่างเป็นทางการเช่นกันกับ การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในเรื่องความมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมนักเรียนเรื่องความมีวินัยในตนเองนั้นนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมหน้าเสาธงซึ่งนักเรียนจะได้รับการอบรมในทุกวัน ในส่วนของคู่มือนักเรียนนั้น ทางโรงเรียนมิได้จัดทำคู่มือนักเรียนสำหรับแจกจ่าย แต่ทั้งนี้ก็ได้ดำเนินการชี้แจงแก่คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจนทุกครั้งที่เปิดภาคเรียนเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ส่วนการนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงงานนั้น คณะครูฝ่ายปกครองนักเรียนได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไขงานเสมอๆ แต่เนื่องมาจากมิได้มีการประชาสัมพันธ์งานให้ทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วถึงจึงทำให้หลายฝ่ายไม่

แน่ใจว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงานต่อไปหรือไม่ เช่นเดียวกับการศึกษาของ เจริญ กาละ (2542, หน้า 68) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียน โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม พบว่า ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อเผยแพร่ กฎระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองทราบและเข้าใจ ถึงเหตุผลในการใช้กฎ ระเบียบและข้อบังคับ นอกจากนี้ผลการศึกษายังได้แสดงให้เห็นว่า การ สอดส่องดูแลนักเรียนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ปรึกษานั้น การปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแล นักเรียนในชั้นเรียน การทำกิจกรรมหน้าเสาธง การทำกิจกรรมโฮมรูมในทุกวัน ร่วมกับหัวหน้า ระดับชั้นและผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนทุกครั้ง จะทำให้ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลการศึกษาของเดช สุธรรมปวง (2542, หน้า 54) ยังได้ชี้ให้เห็นว่า การยกย่องชมเชย การมอบรางวัล การกล่าวยกย่อง และชื่นชมแก่นักเรียน ที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีนั้นก็เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถช่วยส่งเสริมและปลูกฝังความประพฤติที่ดี แก่นักเรียนได้ นอกจากนี้การจัดอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ในแต่ละสัปดาห์ รวมถึงการจัด กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในวันสำคัญต่าง ๆ และคล้ายกับผลการศึกษาของจรัญ นิลพลับ (2541, หน้า 152) ที่พบว่า ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมทางศาสนาทุก ครั้ง เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปปฏิบัติ ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

การป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ครู คณะกรรมการนักเรียน เห็นว่า มีการกำหนดแนวทางในการลงโทษนักเรียนไว้อย่างชัดเจนโดยยึดกฎระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการ มีการทำระเบียบประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำมาวิเคราะห์สาเหตุปัญหาเพื่อ ดำเนินการแก้ไข โดยมีการประสานงานกับครูที่ปรึกษา, อาจารย์หัวหน้าระดับฝ่ายแนะแนวและ ฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียนและประสานงานกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ก็มีการยกย่อง ชมเชย นักเรียน ที่กระทำความดีด้านต่าง ๆ ให้เป็นเยาวชนดีเด่นของสถานศึกษาทุกปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนนั้นจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีต่อไป เนื่องจากเมื่อทุกคนรู้จัก หน้าที่ของตนเอง และเข้าใจในบทลงโทษก็จะส่งผลให้การกระทำความผิดของนักเรียนนั้นลดลง ขณะเดียวกันการร่วมมือกันของทุกฝ่ายก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการสำคัญคือการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ ประพฤติตนดีอย่างสม่ำเสมอก็เป็นการปลุกดันการกระทำความดีของนักเรียนต่อไป ส่วนประเด็น ที่ครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียน ไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ มีการกำหนดแนวทางในการ ลงโทษนักเรียนไว้อย่างชัดเจนและมีการวิเคราะห์สาเหตุปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนและ เก็บรวบรวมไว้เพื่อดำเนินการแก้ไข รวมถึงการกำหนดให้คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมใน

การสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูผู้สอน และคณะกรรมการนักเรียน โดยส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางในการลงโทษ นักเรียนน้อยหรือแทบจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเลย จึงส่งผลให้ไม่ทราบแนวทางการลงโทษนักเรียน ที่ชัดเจนและถูกต้อง เช่นกันกับการวิเคราะห์สาเหตุปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนและการ สอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่จะถูกดำเนินงานโดยฝ่ายปกครองแต่เพียง ฝ่ายเดียวเท่านั้นจึงทำให้คณะกรรมการนักเรียนไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับกับ เดช สุธรรมปวง (2542, หน้า 40) แสดงทัศนะจากการศึกษาว่า การป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน นั้นโรงเรียนต้องดำเนินการลงโทษนักเรียน โดยยึดถือกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการเป็นหลัก และมีการแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม วิเคราะห์พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และมีการติดตามและประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และในส่วนบทบาทของครูในเรื่องนี้ ชูศักดิ์ ทองนาค (2542, หน้า 34) ได้ศึกษาการปรับปรุงงานปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่ หนองบัว อำเภอยะปราชัย จังหวัดเชียงใหม่ และพบว่า งานทั้ง 4 ด้าน คือ งานพฤติกรรมทั่วไป พบว่า ครูส่วนใหญ่แสดงบทบาทในการยกย่อง ชมเชย ส่งเสริม พฤติกรรมที่ดีของนักเรียนมีการ แนะนำสั่งสอนเกี่ยวกับความประพฤติ ใช้วิธีการลงโทษโดยการทำทัณฑ์บน เชิญตัก เมื่อมีการ ประพฤติผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง และควรมีการกำกับ ติดตาม ดูแลและสังเกตพฤติกรรม หลังจาก การลงโทษ งานระเบียบวินัยพบว่าการจัดทำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ควรจัดทำโดยคณะกรรมการ โรงเรียนและฝ่ายปกครองจะเป็นผู้ควบคุม และลงโทษนักเรียนที่กระทำผิด งานมาสายและขาด เรียนพบว่า ครูควรตักเตือนนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าว โดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง และ มีการลงโทษเพื่อให้เลิกพฤติกรรมข้างต้น ส่วนงานป้องกันและแก้การประพฤติดีระเบียบวินัย ครูควรดูแล ตักเตือนนักเรียนเป็นประจำโดยมีการประชุมชี้แจงให้นักเรียน ผู้ปกครองรับทราบถึง กฎ ระเบียบ และบทลงโทษ ส่วนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ควรสอดแทรกกิจกรรม ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย และสิ่งสำคัญครูควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับทัศนะ ของประสิทธิ์ ยิ่งสมัคร (2546, หน้า 55) ที่กล่าวว่า ในการลงโทษนักเรียนนั้น ครู-อาจารย์และ ฝ่ายปกครองต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบ ใช้วิธีการลงโทษที่สร้างสรรค์ มีเหตุผล และเคารพใน สิทธิมนุษยชนด้วย

การส่งเสริมประชาธิปไตย มีนโยบายในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่นักเรียนอย่างชัดเจน มีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่นักเรียนจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังพฤติกรรม

ประชาธิปไตยให้กับนักเรียน เช่น การจัดตั้งสภานักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานของความมีระเบียบวินัยและพฤติกรรมที่ดีงาม เพราะหากนักเรียนมีความรู้และเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องแล้ว ก็เท่ากับว่านักเรียนรู้และเข้าใจในหน้าที่ของตน เคารพและเกียรตินผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้สังคมน่าอยู่เพราะทุกคนเข้าใจและรักษากฎกติกาของสังคมต่อไป ทางฝ่ายปกครองนักเรียนจึงได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่แก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี ส่วนประเด็นที่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียน ไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียนและจัดกิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้งทุกระดับร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น มีการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตยในแผนการสอนทุกวิชา ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนมักจะไม่เห็นการใช้ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงในโรงเรียนมากนัก จึงส่งผลให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนขาดการปฏิบัติในส่วนเหล่านี้ไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้นโรงเรียนในดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยใช้ระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น การเป็นโอกาสให้นักเรียนได้เสนอกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบทั้งให้รายวิชา และกิจกรรมชุมนุมของโรงเรียนเสมอๆ ในส่วนของการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาธิปไตยนั้น โดยส่วนมากโรงเรียนจะให้นักเรียนเป็นผู้นำเสนอความคิดเห็นและนำเสนอให้เป็นรูปธรรมโดยการจัดป้ายนิทรรศการ การเขียนเรียงความ การแต่งคำขวัญ หรือการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ชุมชนได้รับทราบและเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งอันเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยต่อไป ซึ่งอาจเป็นเพราะความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการไม่ตรงกัน เช่น อาจเข้าใจว่าเป็นการจัดนิทรรศการอย่างเป็นทางการดำเนินการโดยโรงเรียน ซึ่งแนวคิดการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยนั้น เดช สุธรรมปวง (2542, หน้า 41) ที่กล่าวถึงการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ว่าหมายถึง การจัดกิจกรรมเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง การจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมร่วมโดยการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม การนำนักเรียนเข้าร่วมอบรมประชาธิปไตย การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยสอดแทรกในบทเรียน มีผู้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้ให้นักเรียนที่โอกาสได้แสดงความคิดเห็นมีอิสระและมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองภายในโรงเรียน เช่นกันกับการศึกษาของเกษม ดวงงาม (2540, หน้า 81) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนหลากหลายชนเผ่า ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนสามารถจัดเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ได้แก่ การจัดการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้กับผู้ปกครองและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจกิจกรรมด้านประชาธิปไตยเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะและความตระหนักในระบอบประชาธิปไตย

การประเมินผลงานปกครองนักเรียน ครู คณะกรรมการนักเรียน ได้ให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานปกครองนักเรียน ประชุมผู้ปกครองเพื่อแจ้งผลการ

ดำเนินงาน มีการสรุปผลและรายงานผลโดยจัดทำเอกสารเผยแพร่ รวมทั้งการนำผลการประเมิน และการวิเคราะห์งานปกครองนักเรียนไปใช้วางแผนปรับปรุงงานปกครองในปีต่อไป ทั้งนี้เป็น เพราะว่าการประเมินผลงานเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินงานและเห็นถึง ข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ดังนั้นเพื่อให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินงานและข้อผิดพลาด ที่ชัดเจน จึงเปิดโอกาสให้ ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานปกครอง นักเรียน เมื่อสรุปผลแล้วก็รายงานให้ทุกฝ่ายรับทราบเพื่อให้เห็นถึงผลการดำเนินที่แท้จริงรวมทั้ง ข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ส่วนประเด็นที่ ครูผู้สอนและคณะกรรมการนักเรียน ไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติ คือ ไม่แน่ใจว่ามีการ จัดให้มีคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเป็นผู้ประเมินและวิเคราะห์ผลงานปกครองนักเรียน มีการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงานปกครองนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โดยส่วนใหญ่แล้วการ ประเมินงานปกครองนักเรียนและการวิเคราะห์ผลงานนักเรียนนั้นจะถูกดำเนินการโดยครูฝ่าย ปกครองและคณะผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น นักเรียนซึ่งเป็นคณะกรรมการนักเรียนจะไม่ ค่อยมีส่วนร่วมหรือบทบาทในการประเมินเท่าที่ควร และเมื่อดำเนินการประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว รายงานผลการดำเนินงานที่ได้จะถูกนำเสนอเฉพาะในที่ประชุมของโรงเรียนเท่านั้น มิได้ จัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้นักเรียน หรือบุคคลภายนอก รับทราบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินงานของฝ่ายปกครองขาดความสมบูรณ์ของการปฏิบัติงาน ไป เช่นเดียวกับการศึกษาของณัฐพล เงินใส (2551, หน้า 60) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครอง นักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการประเมินผลงาน ปกครองนักเรียน ครูและคณะกรรมการนักเรียน เห็นว่า ได้ประชุมผู้ปกครองเพื่อแจ้งผลการ ดำเนินงานปกครองนักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วม ประเมินผลงานปกครองนักเรียนและประชุม ผู้ปกครองเพื่อแจ้งผลการดำเนินงานปกครองนักเรียน ขณะที่จรัญ นิลพลับ (2541, หน้า 151) แนวทางการพัฒนางานปกครองนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ พบว่า การประเมินผล การดำเนินงานปกครองนักเรียนนั้นควรรายงานผลการปกครองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและ นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนางานปกครองให้ดียิ่งขึ้น และเช่นกันกับผลการศึกษาของ เกษม ดวงงาม (2542, หน้า 81) ศึกษาเรื่องการบริหารงานปกครองนักเรียนหลากหลายชนเผ่าใน โรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่พบว่า ควรมีการรายงานผลการปกครองนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบและนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนางานปกครองให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการ

1.1 ในการบริหารงานปกครองนักเรียน ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อวางแผนการปกครองที่ปฏิบัติได้จริง มีประสิทธิภาพ มีการวางแผน ติดตามผลงานเป็นระยะ เช่น ภาคเรียนละ 2 ครั้ง ไม่ควรจะทำการประเมินเฉพาะสิ้นปีการศึกษา

1.2 ในด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการกำกับ ติดตาม ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง

1.3 พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาในการปกครองคณะกรรมการฝ่ายปกครองควรแทรกข้อเรื่อง กฎ ระเบียบในการอบรมสั่งสอนนักเรียนทุกครั้ง ควรปรับพฤติกรรมนักเรียนมากกว่าการลงโทษ หากมีความจำเป็นควรคำนึงถึงวัยของนักเรียน และการลงโทษที่สร้างสรรค์

1.4 การอยู่ร่วมกันของนักเรียน ควรเน้นระบบของลูกเสือ การอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกระบวนการปกครองของนักเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

1.5 เมื่อมีการประเมินผลงานปกครองนักเรียน ควรให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียงมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพราะจะได้พบปัญหาที่หลากหลาย และร่วมมือแก้ไขปัญหา พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน โรงเรียนเมตตาศึกษา

ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่

2.1 การวางแผนงานปกครองนักเรียนควรศึกษาระเบียบแบบแผน ข้อบังคับของกระทรวงศึกษา หรือกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนอื่น ๆ แล้วประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกำหนดระเบียบแบบแผนของโรงเรียน โดยมีขอบข่ายงานและตารางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งแจ้งให้ทุกฝ่ายรับทราบและทำความเข้าใจอย่างละเอียด

2.2 การบริหารงานปกครองนักเรียน ควรคัดเลือกบุคคลให้ปฏิบัติงานตามความสามารถและความถนัด โดยให้ทุกฝ่ายศึกษาขอบข่ายงาน บทบาทหน้าที่ อำนาจ และกรอบการทำงานละเอียดถี่ถ้วนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องและเป็นระบบ รวมทั้งควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านงานปกครอง เช่น การเข้ารับการอบรม หรือการศึกษาดูงาน

2.3 ควรจัดประชุม เพื่อทำความเข้าใจ และชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบข้อปฏิบัติ และบทลงโทษของโรงเรียน โดยมีคณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนเข้าร่วมรับฟัง

2.4 ควรจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจน และนำผลการประเมินมาพัฒนาและทักษะปรับปรุงการจัดโครงการ / กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2.5 ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาธิปไตยรณรงค์การเลือกตั้งทุกระดับทั้งในโรงเรียนและกับชุมชน รวมทั้งสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตยในแผนการสอนทุกวิชา เพื่อปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย

2.6 ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานปกครองนักเรียนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยใช้หลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เผยแพร่ สรุปผล นำเสนอ และประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทุกฝ่ายรับทราบผลการปฏิบัติงาน

2.7 นำผลการดำเนินงานไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข งานปกครองนักเรียนในปีต่อไป

2.8 ในการดำเนินงานปกครองนักเรียนด้านต่าง ๆ ควรมีหลักฐาน บันทึก หรือการสรุปผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน และปฏิบัติงานให้ครอบคลุมแผนการปฏิบัติงานที่ได้วางไว้ทั้งปี พร้อมทั้งชี้แจงผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายรับทราบทุกครั้ง

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษา ความคิดเห็นและแนวทางในการบริหารงานปกครองนักเรียน โดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน อันจะนำมาซึ่งการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.2 ควรมีการศึกษาเพื่อแสวงหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น